

Megjelenés helye és napok száma:

Előfizetési árak:

h o l y o n y: v i d é k r e:
1 évre 12.—frk! évre . . 14.—frk
6 fél évre . . 6.—frk! évre . . 7.—frk
1/2 évre . . 3.—frk! évre . . 3.50 frk
1 óra . . 1 frk! óra . . 1.20 frk

Hirdetések díja:

8 hasábos posttor egyszeri hirdetés-
nél 6 kr., minden következőnél 4 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyitlér sora 15 krajczár.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Parlamentari kajdácok.

Arad, május 7.

Van ma a magyar képviselőházban egy ember, a ki különösen rászolgál minden józólésu ember indignációjára. A székes-fehérvári követ. Kossuth ajánlta, hogy válasszák meg. Megtették neki. Azóta ott ül az az ember a Házban, mint egy élő botrányok és csodák csodája, a ház többsége még mindig nem jött rá, hogy ezt az urat a kontemnáláson kívül valami egyébbel részesítse.

Eppen tegnap figyelmeztette ismét a ház elnöke, hogy nincs joga egy ülésen tíz-tizenötzör közbeszólani. Es micsoda közbeszólások ezek! A triviálisan népiestől kezdve, az impertinens fiúzkodás minden válfaja benne van abban a kappan hangban, mely napról-napra sérti a ház tagjainak füleit.

Egész iskolája támadt már: a parlamentari kajdácoké, s ezek már-már oda akarják az állapotokat vinni a házban, hogy ne kelljen oda éss, tett csak szemérmelenség, ne-n bátorság, csak tolakodás, és a hazafini nagyság klasszifikációja megfordul s a ki legutolsó volt az emberek közt, a legelső lesz a hazafiak közt. Az arany lemerül, a tők felszínre kerül s a szájhóskok Eldorádóját éli a nép. Soha nem ismert nevek bugyborékolnak fel a lápok fenekéről s egyetlen kuruttalással dicsőségre tesznek eszt Erdem nélkül, és, tudomány és fáradság nélkül egy rőffenésel jönnek a világra a nagy emberek és szerepelnek a glóriák napfényében. A nagyság feltétele a rög, gunyutárgy a kolosszus; a hazafiság fegyvere a sár, a bemocskolásra kitett cséltábla a karakter.

Szomorú ez nagyon, mert mikor az apró, őrlő férgek kezdenek szerepelni, az mindig katasztrófát jelent.

De mégis, csak hadd tomboljon ez az alulról felfelé fordult parlagon, a szabadelvűpártnak erre csak egy válasza lehet: a megvetés. Oklelőzéseiket, gomrombaságukat nem kell többé figyelemre méltatni, henczegésüket nem kell számba venni, oktalanságaikra nem kell reflektálni, káromlásaikat nem kell meghallgatni. A szabadelvűpárt szónokai csak a

tisztességes elemmel foglalkozzanak és ne vegyék észre, a ki rug-kapál és gaminoskodik.

A feltűnési viszketeknek a felsemvevés, az észre-semvevés a megölő betűje. Ezt a prakszist kövesse a párt az ellenzék felfuvalkodott békáival szemben és észrevétlenül fognak szétbukkadni, míg a figyelem legcsekélyebb napaugára arra való lesz, hogy ismeretlen rejtekből minden tücsök-bogarat kicsaljjon.

Ha már nem lehet túrni valamelyik honatyáskodó ficzánkólónak a gomrombaságát, ám arra való az elnök, hogy csóvalja meg felette a fegyelem vasvesszejét s alkalmazza ellene a házszabályok szigorát. Ezt persze csak úgy teheti, ha a szabadelvűpárt hasonló hibában nem leledzik. De ha a szabadelvűpárt is kijön a sodrából és szintén tombol, akkor önmagába bíráskodik és az elnököt az ő befolyásától megfosztja. Pedig ennek a kísérletnek való durvaságnak s apróságok feltűnési viszketeknek egyéb orvossága nincs, mint az elnökre bizni a megtorlást és nem venni figyelembe az illetőnek pozszemségét.

A mint egyszer a szabadelvűpárt ezeket a kajdácok emberkéket ignorálni fogja, mert minden helyes példát, — ignorálni fogja a nemzet is, hanem a míg a szabadelvűpárt foglalkozik velük, addig foglalkozni fog a nemzet is. Hogy pedig az ő simpfélé hetvenkedéseikkal Tiszta Kálmánnak ártanak, ahogy ő, az ő maguk valóságában meghagyatva, nagyon kicsinyek, csakis a rájuk fordított figyelem mezében tűnnek fel az észrevehetőségig.

Eppen ezért nem kell bánni, akár-hogy mókázzanak is. Hadd mókázzanak, hadd járják le magukat végképen. A szabadelvűpárt malmára nem hajthatják a vizet jobban, mint ha fel sem vett otrombaságaik által maguk teszik tönkre magukat.

Nem kell azt nézni, hogy Hoitsy, Károlyi gróf, vagy éppen — Csatar a kajdác, de csak azt, hogy kajdác. Es aztán hadd rőpkedjenek az artikulálatlan hangok a levegőben. Különbö is igen kevesen tudják, hogy ezek az emberek a jövő emberei . . .

Ok fognak dolgot adni, a felállítandó parlamentari — rendőrségnek . .

A bécsi tanácskozások, A „Bud. Corr.” Bécsből hétfői kelettel a következő távirati tódóstitást közli: Tisz a miniszterelnök, ki ma délelőtt hosszabb ideig Kálmány gróf külügyminiszterrel és Szógyényi osztyálynókkal tanácskozott, délután visszatért Budapestre. A delegációk egy behívására vonatkozólag legkésőbbi határidőül június 12-ike vétett kiltátsba. Mivel azonban nem látszik kizártnak, hogy a magyar képviselőház jelenlegi, második ülészaka még május vege előtt bezárható és erre azonnal a harmadik ülészak megnyitható lesz és a delegáció tagjainak választása megtörténhet, lehetséges, hogy a delegációk már június elején összejuthetnek — annál is inkább, miután az osztrák birodalmi gyűlés munkáját mindenestre május vége előtt befejezheti.

Országgyűlés. A képviselőház hétfői ülését is, melynek elején Baross miniszter három vasuti jelentést terjesztett be az általános budgetvita vette igénybe. Első szónok Eötvös Károly volt, ki beszéde elejétől egész végéig szokatlanul Tiszta miniszterelnök multiori beszédeivel foglalkozott, kritikálva és támadta. Főképp a mai közigazgatási rendszer ellen, melynek főbb helyeit még „a muszka hetmanrendszer” is „öntötte ki egész mérgébe”. Majd azt fejtegette látható kedvetlenséggel, hogy a miniszterelnök bírja is a korona és a többség bizalmát, a nemzet érdekében és saját becserzésére való tekintettel kellene mondania. Bár használt beszéde közben túlzott és bántó kifejezéseket is, melyek elnök közbelesését és Hegedűs Sándornak személye: ugyben történt replikáját idézték föl, beszéde nagyban és egészben bírádtt és hatástalan volt. Magáról a költségvetésről is beszélt, még pedig annyit, hogy nem fogadja el. Egy szóval sem többet. Szóltak, még, igen csekély mérvű érdeklődés közt és tulnyomian üres padok előtt Szederkényi, Petrőch és Szentkirályi Albert, a költségvetésről magáról szintén minél kevesebbet szólva s majdnem kizárólag pártpolitikai fejtegetésekbe bocsátkozva. A költségvetési vitára még egy szónok van tényleg felirva, de igen valószínű, hogy fognak még többen is beszélni.

A közös költségvetés. Az 1890-ki közös költségvetés, a tavalyi keretben fogmozogni s az emelkedés oly csekély mértékű lesz, hogy az a budget tételeit észrevehetőleg egyáltalában nem alterálja s azt az összeget, melyet a véderőtörvény tár-

galása alkalmával a kormány e czimen mint emelkedést kiltátsba helyezett, nem fogja túlhaladni, sőt el sem éri.

A honvédelmi minisztérium költségvetése. A honvédelmi minisztérium ez evre előirányzott költségvetésében — a Nemzet értesítése szerint — némely megtakarítások lesznek elérhetőek s e megtakarítások — a budget még nem levén letárgyalva, budgetszerűleg is ki fognak tñmfettetni. Az erre vonatkozó javaslatok a budget részletes tárgyalások fognak megtétni.

Konverzió. A magyar ált. hitelbank közlést teszi a magyar földhitelintézetet e év május hó 1-én kisorsolt 5 százalékos kasszákogveleleinek konverziójáról avonatokozó körvetkező öfelhívást: A magyar földhitelintézet ez évi április 29-én 2,766,800 frt névértékű 5 százalékos intézeti záloglevelet sorsolt ki ez évi november 1-én való visszafizetésére. A magyar általános hitelbank e kisorsolt kötvények birtokosainak a kicserélést 4 százalékos magyar földhitelintézeti záloglevelek ellenében követhető feltételek alatt felajánlja: 1. kicserélésre szánt 5 százalékos földhitelintézeti zálogvelelek folyó szelvényekkel 100 frt 75 krral, hozzáadva 41 krt az 1889. május 1-től május 31-ig járó 5 százalékos kamatát, összesen 101 frt 16 krral fogadtatnak el; 2. a 4 százalékos magyar földhitelintézeti zálogvelelek folyó szelvényekkel névért. o. 6. 100 frtért 96 frt 75 kr. hozzáadva 32 krt az 1889. május 1-től 31-ig járó 4 százalékos kamatát, összesen 97 frt 07 krral hozatnak számitásba; 3. ezen számitás szerint az alábbi megkapja a 4 százalékos magyar földhitelintézeti zálogvelelekre 100-al osztott névértékét, a mennyiben az a beszolgáltatott 5 százalékos földhitelintézeti zálogvelelek beszámítási értékében fedeztetet találja, míg az utóbbiaknak ily módon ki nem egyenlíthető részét a kicserélési helyek készpénzben fogják megtéríteni; 4. az ez évi november 1-re kisorsolt 5 százalékos zálogvelelek birtokosai, kik a felajánlott cserével élni kívánának, 5. száz. zálogveleleiket két számszámú kisórterében 1889. május 16-ig bezarjalgat benyújtani tartoznak. A zálogveleleik után járó 4 száz. magyar földhitelintézeti zálogvelelek a kijáró készpénzki egyenlítéssel együtt a benyújtónak kiadotnak.

KÜLFÖLD.

A párisi világkiállítás megnyitása. Párisi s b o l j e n t i k 6-iki kelettel: A kiállítás ma nyílt meg.

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárczája. (Május 9.)

A menyasszony.

— Népies románc. —

Piros virág, fehér virág
Illatozik a réten,
Bogárszemű barna kis lány
Asszony lesz már a héten.
Piros virág, fehér virág
Hej, nem virit hiába:
Osszefonják koszorúnak
A menyasszony hajába.

Juhász legény, barna legény,
Boldogság a te részed:
Bogár szemű barna kis lány
Lesz a kis feleséged.
Bogárszemű barna kis lány
Karja öl magához
Édes ajka tises csókja
Kisér majd ki a ny s jhoz.

Ha a mező selyemágyán
Leheveredés a gyepen
Bogárszemű barna babád
Hozzad oda kimegyen.
Erdőn, mezőn, szerteszéjjel
Viszhangoznak dalai,
Fáradt arcod verejtekét
Felszaritják csókjai.

Bogárszemű barna kislány
Esküvéje nem mesze.
Készül is rá: selyem szoknyát,
Selyem kendőt rak össze.
Tulipános ládikája
Tetejéig megtelik . . .
Barna leány, barna legény
Hej, egymáshoz be ilik!

Juhászlegény szép szavakkal
Hitegeti a leányt:
Ne siesd ugy, barna babám,
Csaphatunk még lakomát!
Hitegeti . . . csalogatja . . .
Halasztja a napokat,
Mert titokban kőkényszemű
Szőke kis lányt látogat.

Szárnyat kap a rágalomozó,
Kitudódik a dolog.
Bogárszemű barna kis lány
Fájó szive ugy dobog . . .

Rózsás arca elfehérlt
Szeme fénye megförtök:
A válság, a csalódás
A szegény lányt megölik.

... Piros virág, fehér virág
Illatozik a réten;
Bogárszemű barna kis lány
Hóhéhr lesz egészen.
Piros virág, fehér virág
Hej, nem virit hiába:
Osszefonják koszorúnak
A barna lány sírjára.

Vass Géza.

Az aranyos klikk.

(Gaboriau regénye.)

— „Aradi Közlöny” számára franczából fordította: —

W. Ph.

V.

(111. folytatás.)

Dani azonban nem ébredt fel és siig nyitotta ki szemét másnap reggeli nyolcz óráig, mikor a doktor belépett szobájába.
— Határozottan merem állítani, szőlt ez utóbbi örömmel, miután egy tekintetet vetett a betegre, — hogy a tegnapi vizgáztalanságnak nem lesz következménye!
Dani nem felelt, csak miután az öreg doktor nagy figyelemmel megvizsgálta.
— Most doktor, — kérde ékkor, egy kérdést, csak egyet . . .
Hány nap mulva lesznek annyira helyreállítva, hogy hajóra szállhassak?
— Ehj! hadnagy ur, van még időnk erre gondolni.
— Nem doktor, nem, nekem válasz kell . . . Határozom meg nekem egy időt és lesz bátorságom, addig türelemmel várokni . . . A bizonytalanság megölne . . . Igen, fogok tudni várni, habár ugy szenvedek mint a halálra ítelt.

Az öreg sebész meghatottsága látható volt.
— Tudom, hogy mit szenved ön, szegény Champoy barátom . . . szőlt. — Elolvastam a levelét, mely őnt szinte megölte, és biztosabban, mint a Crochard golyója . . . Ast hiszem, hogy mához egy hónapra ön képes lesz, elindulni.
— Egy hónap! . . . felelt Dani oly hangon, mintha azt mondtá volna: egy év-szászad!

— Ez még nem minden, doktor, — folytató Dani rövid idő múlva, — kémi akarom őnt, hogy adassa nekem át a leveleket, melyeket tegnap nem bírtam elolvassani.
— Hogyan! ön akarná! . . . Oh! ez nagy vizgáztalanság! . . .
— Dehogy, doktor, nyugodjék meg, a csapás már ki van mérve . . . Ha tegnap nem örültem meg, ez azt bizonyítja, hogy az eszem a legborzasztóbb megpróbáltatásokat képes kiállani: Hála istennek! még meg van összes ereyem: tudom, hogy — nem kell a Henriette megmentéséért, vagy hogy megbosszuljam, ha későn jövök a megmentésére . . . Ezzel a gondolattal, legyen nyugodt, élni fogok! . . .
— A sebész erre többé nem habozott és a másik pillanatban Dani, szilárd kézzel bontotta fel de la Ville-Haudry kiasszony két levelét.
Az egyik, nagyon hosszú lórén, csak a tegnapi levél ismétlése volt.
A másik csak néhány sorból állott:
„Brévan ur most távozott tőlem . . .
A nyomorult, aroztalan tekintetén, mikor vigyorogva azt mondta, hogy nem számít az ön visszatérésére, megértettem . . .
Dani ez a férfi az őn élete után áskálódik és fizetett is gyilkosok! . . . Erettem, nem is mondom önön magáért, könyörgöm, legyen óvatos . . . Vizgázzon, örikedjék, gondolja meg azt, hogy ön az egyedüli barátja és egyeden reménye Henriette-jének . . .
Ekkor lehetett csakugyan látni, hogy Dani nem túlozta erejét és bátorságát.
Egyetlen izom sem mozdult meg arczában, tekintete egyenes és tiszta maradt, és a leghidegebb gunyhángján mondá:
— Nézze meg ezt doktor és megtalálja benne megfélemltet annak a különös fizköznak, a ki folyton tildöz engem, mióta elhagytuk Franciaországot.
A sebész egy tekintettel átolvasta de la Ville-Haudry kiasszony elkérett óvin-tését.
— Tegyen hozzá még egy dolgot, — felelt — Brévan ur nem láthatta előre, hogy az általa megfélemltet gyilkos elég ügyetlen lesz, hogy elfogtassa magát.
Ez a nyilatkozat oly váratlanul jött, hogy Dani felesyenesedett pánzában.
— Hogyan! — kiáltott fel — az az ember, a ki réam lött meg van fogva!
Lefloch válaszolt, nem bírván tovább tartóztatni magát,

— Igen, egy kissé, hadnagy ur, még pedig általam elfogva, még mielőtt a puskája kibílt volna.
A doktor nem várta meg a kérdéseket, melyeket a beteg szemében olvasott.
— Lefloch igazat mond, kedves hadnagy ur, — jegyzé meg . . . Es ha önnek nem mondtam erről semmit, ez csak azért történt, mert a legcsekélyebb felhóvélés végzetessé válhatott volna. A tegnapi esemény eléggé bizonyította ezt. Igen a gyilkos a börtönben él.
— Es így jól megy! . . . dörmögött a derék matróz.
De Dani válat vont.
— Nem reá neheztelek, — kezdé . . .
Miért neheztelek reá jobban, mint a golyóra, mely engem leterített! Ez az aljas terepmis nem egybő eszköznél . . . Ön doktor ómerli a valódi bűnösöket . . .
— Es eszköznöm, hogy igazságot szolgáltassunk gyorsan, — szakította félbe az öreg sebész, a ki annyi szeszvedélylyel érdeklődött a sebesült ügye iránt, mintha csak a sajátja lett volna. Szerencsésillagunk egy oly vizsgáló bírót küldött, a ki nem tökfílkő, és a ki, ha nem csalódom, nem hargadna, ha valami feltűnő dolog által juthatna ki Saigomból.
A doktor erre egy kissé olgondolkozott, titokban szemlélve betegén, azután hirtelen folytató:
— Azon gondolkoztam, miért ne láthatná ön ezt a bírót . . . a ki várva-várja hogy őnt kikérdezhesse . . . Tanácskozzék az erejével, hadnagy ur; elég érsőnek éri magát az elfogadására?
— Hadd jőjjön! hadd jőjjön! kiáltott fel Dani Kegyelemből doktor küldjön utána.
— Még jobbat teszek, kedves Champoy én magam elmegek, ótkeresni, mialatt ön levelezésének elolvasását elvégzi.
E szavakra az öreg ur kiment és Dani visszatért az ágyán heverő felbontatlan levelekhez. Hét levél volt mindössze: négy Sarah grófnőétől és három Brévan Maximetől.
De mit tudhattak ezek Danival? Mit törődött ő a hazugságokkal és rágalmaszókkal, mit azok tartalmaztak! . . .
Mindazonáltal Dani át futotta egy tekintet.
Benszeréhez híven Sarah grófné egész köteteket írt . . .
Es sorról sora Dani iránti igaz vagy tettelet szerelmé fokozatosan nyilvánult és

kibontakozott a körtlirasokból és félénk gondolatalekből, melyekkel eleinte palástolta . . . Sarah atengedte magát érzelmeinek, legyen es történt vizgáztalanságból vagy azon okból, mert bizonyos volt abban, hogy levelei sohasem jutnak de la Ville-Haudry gróf kezébehez . . . Megmérhetlen ellentétatlan szenvedélynek látszott, mely legyőzte az akaratot, mi eddig korlátozta és ezért még borzasztóbban kitorve mint egy tűzvész, mely sokáig lappangott a sötétben.

De la Ville-Haudry kiasszonyról Sarah grófné csak keveset mondott, — eleg azonban, hogy Danit elrémítse, ha még nem ismeri a valót.
„Ez a szerencsétlen eltávelyedett leány — írta Sarah grófné, — oly kegyetlen és váratlan fájdalomt okozott atyának, a melybe az szinte belehalt . . . Félázdava a felgyűlött, a mit magaviseleto fájdalom nagyon is inokolt, — Henriette elszökött, nem tudni kivel és minden után, jásarunk, minden kutatásunk hasztalan volt.

Brévan másfélét ezeket írta:
De la Ville-Haudry kiasszony, nem hallgatva meg tanácsaimat és könyörgéseimet, megvalósította azon szándékát, hogy elhagyja atyai házat. Gyanusitva sir Elgin Thomas által, hogy szőksécben segédkezést nyujtottam neki, kénytelen voltam, megverekeadni a gentlemannel.

A levelemhez mellékeltem hirlap részletesen közli párbajomat és tudatni fogja veled, hogy elég szerencsés voltam, megbeszeisen azt az ugyan nem nagy becsűlére méltó urtembert, a ki azonban első rangu lévő.
Oh! drága és kiltűnő Danim, miért is könyveztet engem a barstság, hogy a buvallási, miszerint Henriette kiasszony nem azért óhajtottá oly buzgón a függetlenséget, hogy nekéd adott szavát megtartsa! . . . Ne kívánd visszatérteket, szegény barátom! . . . Nagyon! sokat eszenvedél méltatlannak találva hozzád, méltatlannak egy becsűletes férühöz azt a nőt, a kit annyira szeretél . . . Hidd el, hogy mindent elkívetttem, hogy megakadályozzak oly rendtelenségeket, melyek már nyilvános botrányká fajultak. Ezzel csak gyűlöletét nyertem ki és nem lennék egy cseppet sem meglepetve, ha mindent elköválna, hogy nyakunkat szeghesse . . .

(Folytatás, következők.)

karokkal fogadják látogatóit, kik itt vendégszerző hajléka találnak e városban, mely szerencsének érzi magát őket falai közé fogadni. Meg fognak győződni, hogy mennyire valótlán a nagy szenvedély rágalma, melyet még a haza iránti tisztelet sem bír elhalgattatni. A mi drága Franciaországunk érdeme arra, hogy ide vonzza a népek szízeit és javát. Rendhítelten érlelytel feladott az ország ismét emelkedni, miután a legkegyetlenebb viszontagságok levertek volt: és sorsa felett soha sem esett kétségbe. Beesületese nyilvánvaló kötelezettségének teljesítésében és lojalitás bizalmát kellett; institúcióiból pedig időt lelt a munka fejlesztésére és a kereskedelem felbuzdítására. Az első beszédet befejezte, szívből üdvözölte Franciaország vendégeit és a kiállítás megnyitójának jelentette ki.

Tirard és Carnot beszédét nagy tetszéssel fogadták; a lelkesedés az elnöknek az osztályokban tett látogatásakor fokozódott és megkísztározódott a kiállítás gép-ostályában, hol kalap lohogtatással fogadták és riadó díjzenés hangzott fel. Az igazgatók bemutatják az előkelő kiállítások és az osztályok főnökeit. A mikor az elnök a külföldi osztályokba, és pedig először az orosz kiállítók oarnokába lépett, lelkesült kiáltások hangzottak fel: „Eljen Oroszország! Eljen Carnot!”

Rendkívül szívesen üdvözölték az elnököt a kiállítás angol osztályában is. Az elnök ezután megtekintette a dél-amerikai államok osztályait, mely államok hivatalosan vesznek részt a kiállításban. Meglátogatta ezután Carnot a földmivelési és kereseti kiállítását. A Quai d'Orsay-n és Place de la Concorde-on összegyűlt óriási néptömeg az elnököt a kiállítás elhagyása alkalmával leirhatatlan lelkesedéssel üdvözölte.

LEGUJABB POSTA.

— A mérénylet Carnot ellen. Mikor Perrin rálőtt a kocsira, melyben Carnot ült Tirard miniszterrelökkel, egy löporszikkra megsebesítette egy rendőr kezét. A revolver angol fegyvert látva, azt mondták a mérényletnek a rendőrségnél: „On bizonyosan külföldi; francia ember nem tesz ilyet.” Perrin elbeszélte, hogy felebbvalója hatvan napi fogházbüntetést mért rá, mert tiszteletlen hangon irt neki levelet. Mindent elkövetett, de nem kaphatót elégtételt. Aztért jött Parisba, hogy magára vonja az elnök figyelmét. A revolver négy töltésében nem volt puskapor; Liechtenstein ezredes, a köztársasági elnök szárnysegéde, a rendőrségnél hosszasan beszélgetett a mérényletével. Azt hiszik, hogy Perrin elmeháborodott, sőt híre jár, hogy „elmebaja miatt orvosi ápolás alatt is volt már.” A bonlangista lapok szerint az egész mérényletet a rendőrség rendezte, hogy alkalmat adjon a köztársasági elnök ünneplésére (!)

— A szerb király felkenése. A rigómezei ütközet emlékünnepén, június 15-iken, egyszermind Sándor király felkenésének ünnepe is lesz. Híre jár, hogy a császár ez ünnepségre egy nagyhözveget küld külön megbízottjaként.

— A luxemburgi regensségek. A luxemburgi regensségek megszüntetése a „Kourier” értesülése szerint főleg arra az okra vezethető vissza, hogy Hágában a regens fogadását a hollandiai dinasztia elleni tüntetések tekintették. A királyi hivatalban, kérdést intézett az összes kabinetekhez a trónörökösleiről megválasztottakat a kiránt. Paris és Pétervár kijelentették, hogy emlégek maradnak, ellenben más oldalról nagyon világosan érteséret adták, hogy ha egyjónfelezzel gondolkodtak.

— A francia kormány Antoine ellen. A francia kormány sokon vette a volt metzi képviselő, Antoine étketlen agitációját. A kormány azt óhajtotta, hogy ne csatlakozhassék semmiféle párthoz a Elzász-Lotharingia dolgában nagyobb tartózkodást tanúsítson, nehogy megsértsék a német kormány érzékenységét. Attól tartanak, hogy Antoine agitációja miatt megtorló rendelkezéseket kell majd elvezetnie az elzász-Lotharingiai lakosságunk. A francia kormány állítólag higgadságra intette a volt képviselőt.

ARADI KÖZLÖNY.
(Megjelen mindennap.)

ELŐFIZETÉST FÉLT TELEI.
Helyben házhoz hordva:
Egy évre ..... 12 frt — kr
Fél évre ..... 6 — —
Negyed évre ..... 3 — —
Egy órára ..... 1 — —
Vidékire szétküldve:
Egy évre ..... 14 frt — kr
Fél évre ..... 7 — —
Negyed évre ..... 3 — 50
Egy órára ..... 1 — 20
Felkerjük egyuttal lapunk azon előfizetőit, kiknek előfizetés márczius 6-án lejárt, hogy az előfizetést mielőbb megtenni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

As „Aradi Közlöny.” kiadóhivatala.

NAPTÁR.

Május 6. Kedd. Római kath. naptár: Mihály meg. Prot. naptár: Szaniszló vt. Görög-orosz naptár: (Április 26) Vasal pk. vt. Nap két 4 óra 3 peroskor, nyugszik 7 óra 30 peroskor.

Május 8. Tárgyalás az előfizetőknek egyben délelőtt 9 órakor az alipáni hivatalban.
Május 9. As aradi kereskedelmi és iparbank részvényeinek értékelete a kereskedelmi és iparbanka bolyiságán.
Május 10. A színházi bizottság ülése délután 5 órakor.
Május 10. Arad város közigazgatási bizottságának ülése délután 4 órakor.
Május 10. Arad megye közigazgatási bizottságának ülése délelőtt 9 órakor.
Május 10. Ujonnállás a városban.
Május 12. Az aradi iparos ifjak együletének majálisa a csálai országban.
Május 12. Az aradi kereskedelmi és iparbank rendkívüli közgyűlése d. n. 10 órakor
Május 12. Az aradi első önkéntes polgári tiszoltókar közgyűlése a városban délelőtt 10 órakor.
Május 8. Arad város köztörvényhatósági bizottságának közgyűlése d. n. 4 órakor
Május 18. Vauoti állitások bálja a városi fogit vendégülében.
Május 19. As asztalossegédek együletének majálisa a csálai országban.
Május 29. Kiskütréki tárgyalás a Kis-Gottschalt sajtóperben.

A „Közlöny Egyesület” könyvtára (Sabadeg-tér 1. sz.) a közönségek rendelkezésére áll kedden és szombaton d. n. 8-4 s pénteken 11-12 óra között.

HIREK.

ARAD ÉS VIDÉKE.

As aradi vértanúk szobra. Az aradi 13 vértanú szobrának leleplezési ünnepélyét egy évvel elhalasztják. Így a jubiliári napon, a negyvenedik évfordulón nem megy végbe a kegyeletes aktus, hanem egy évvel később, 1890. október 6-án. Ezt a határozatot hozt: tegnap délelőtt fél 11 órakor megtartott értekezletén hosszas tanácskozás és megfontolás után a szobor-bizottság, melynek tlesés a Zala György, a monumentálisak, impozánsnak ígérkező szobor tervezője, készítője is személyesen jelen volt. Ez a határozatot fogja betervezni a bizottság jóváhagyás végeti a közgyűléshez.

Mindenestre rossz benyomást kelt országsserte az a körülmény, hogy, a mint tervezte volt, nem a negyvenedik évfordulón történik meg a leleplezés, hanem a negyvenegyedikén. Már hozzá szoktunk ahhoz a gondolathoz, hogy a leleplezés az idén megtörténik. Zala biztosítás elg garanzóiát nyújtott erre. Mert mégis csak impozánsabb lett volna az ünnepély, ha az az idén végbemehet s nem jövőre, a midőn a kegyeletnek adozunk ugyan a teljes hazafiasság érzetével, ugy. mint eddig, de az idén van a jubiliári évforduló, melyet éppen a szobor leleplezési ünnepélye volt hivatva a többinél magasabban, kiemelkedőbbé tenni. S Zala is úgy köttetett meg a szerződés, hogy a szobrot 1889. október 6-án leleplezhetik.

Sokáig gondolkozott a bizottság, míg a leleplezési ünnepély elhalasztásában belement, de az éaszerezés okvetlenül megkövetelte, hogy a művész propozíciója alapján az egy évi moratóriumot elfogadják. Zala megelégt ugyan kötelezőségének, a mennyiben a maga részéről a munkálatall kész, de az érczöntés nehezen megy. Ha siettetik a nagy alkotást, azzal a mű becsértéke van kockázára téve s így mivel az emlék századokra szól, a jubiliári nap ilyen módon való megünnepléséért a szobormű tökéletességét, teljesen kifogástalan elkészítését forszírozni nem szabad, mert azt csak az esetben remélhetjük, ha a munkálat minden része nyugodt mederben haladhat s ugy a művésznek, mint az érczöntőnek a kellő munkaidő rendelkezésére áll. Megmondotta ugyan Zala, hogy ha Turbain érczöntő 5000 frtot kap, a szobor a kívánt időre készen lesz, de az esetben, miután a munkát siettetik az emlék minden egyes részletének korrektségéről s teljesen művészi becsérel nem állhat jót. Az öntésnél valamelyik részlete az alakoknak eltörött, hibás lehet, e helyett aztán hamarosan újat kell készíteni, hogy a kívánt időre meg legyen a szobor s a gyors munka az esetben egészen más credményt szül, mintha szép lassan, kellő figyelemmel helylyel-közélgazítva végezhetik az öntést. Azonkívül maga Zala is vesztett döt, mert a Huszár Adolf által készített „Hungaria” fialak egészen elalt a kívánt mellék alakoktól, így a helyett neki újat kellett készíteni, a mi ismét fél esztendőbe került.

A bizottság kénytelen volt belegyezni a leleplezési ünnepély elhalasztásába, mert így állván a dolog, a művész nem merete a felelősséget elvállalni s viszont nem tetheti azt — igen helyesen — a szobor-bizottság sem. Jövőre aztán okvetlenül leleplezik a szobrot, a melynek elkészítésére most már az érczöntő is megfelelő munkaidőt kap. Elhatározta még a bizottság, hogy a Zala a munkái részletek kifejtését mindenek dacára is javaslatba hozza a közgyűlés előtt, mert a művész csaknem egészen betartotta a szerződést.

As ülés lefolyásáról különben a következő részletes tudósítást adjuk:

Sala c polgármester elnöklete alatt jelen voltak: Zala György, a szobor készítője, továbbá Urbain János főkapitány, Schemnitz Ádám dr., Némethy Károly, Schemnitz Frigyes, Tiszti Lajos bizott-

sági tagok és Varjassy Lajos jegyző.

Megnyitátrán az ülést, Sala c polgármester bemutatja a bizottságnak a fialat művészt, mire kezdetét vette a tárgyalás.

Sala c polgármester referált mindenekelőtt eljárásáról. Zala tudatta vele, mikor a „Hungaria” fialak agyagban kész volt. Ö erre Budapestre ment s meghívott szakértők felülvizsgálása után a szoborrészletet április 30-án átvette, mint azt mi is megirtuk. De megelőzőleg levelet kapott még Zala Györgytől, melyben megírta, hogy a szobrot csak az esetben lehet a negyvenedik évfordulón leleplezni, ha 3 kézhöz kapja a még hátralévő 14,000 forintot, továbbá a júliusban esedékes 10,000 frtot és 500 frt pótdíjat, vagyis összesen 33,000 frtot, mindez május hó 15-ig. Az érczöntési munkálatot csak az esetben bírja sürgetni s annak készenlétét biztosítani. Erre vonatkozólag megjegyezi a polgármester, hogy Zalanak tulajdonképen most semmi részlet sem jár, mert ez időben a szerződés által követelt stádniumban nincs meg a szobor m. A dolog úgy áll, hogy a város nem ragaszkodhatik szigorúan a Zalával kötött szerződéshez, miután ő az emléket agyagban teljesen elkészítette, csak az érczöntésben van késedelem, a miről közbe jött akadályok miatt a művész nem tehet. Összesen hiányzik még 9 érem és 2 cimzer elkészítése. Zala a szerint csak a fialak gyps-öntése s az érmék és cimzerek mintázása nehezt. Most már maga a bizottság is beláthatja, hogy olyan akadály nem következhetik be, mely a mű teljes befejezésének útjában állana. A pénz-kérdést eltekintve az a főkérdés, hogy ez évi október hó 6-án a leleplezés eszközölhető lesz-e? Mikor ő a fővárosban járt, Zalával megbeszélte a dolgot s a művész akkor oda nyilatkozott, hogy ennek misem áll útjában, mert Turbain gyára szeptember végén az öntésnél elkészül s aztán rögtön megkezdhető a szobor felállítás. Néhány nappal később azonban Turbain kijelentette, hogy neki rendkívül sietnie kell a munkával, ha a szobrot még az idén leleplezni akarják s így a teljes elkészítést csak az esetben ígérheti meg, ha Zala a szerződésben kikötött díjon és tetemes előlegben felül neki még 5000 frtot ad. A polgármester megjegyzi, hogy ez a dolog nem tartozik közvetlen a bizottságra, de érdekben áll, mert annak minden tagja óhajtja, hogy a szobor a kívánt időre készen legyen. Aldozatot kell hoznia a városnak is, hogy a negyvenedik évfordulóra ragaszkodik a leleplezés ügyében, mert nem lehet kívánni, hogy Zala maga szúrja le az 5000 frtot. Zala ismét érintkezett Turbainnal, a ki megelégednék most már a kért összeg felével, 2500 frttal is. Zala ennek dacára is lejtöt Aradra, hogy megbeszélje a szobor-bizottsággal a dolgot, mert részéről még mindig sokalja a kívánt pótdíjat. Ha a város közönsége beleegyezik abba, hogy a szobor leleplezését elhalasztásuk egy évvel, akkor Turbain semmi pótdíjat nem követel. Ha azonban az idén meg akarjuk tartani a leleplezést, vagy azt mondja ki a bizottság, hogy neki semmi köze Turbainhoz, végezze el vele Zala a dolgot s tartsa be szerződését, vagy pedig azt, hogy a város meghozza az áldozatot s a művész-szel a kívánt 2500 forint lefizetésében felezik. Kéri a bizottságot, hogy mindennek előtt e kérdés felett döntsön — mert, hogy elhalasztás esetén a művész az érczöntőnek nem köteles pótdíjat fizetni, legfeljebb az a hátránya lesz, hogy a 19,000 frtos részletet, melyet a leleplezés alkalmával kapna, a jövő október hóban veszi kézhez.

Schemnitz Frigyes abban a nézetben van, hogy a szoborművet az idei évfordulón okvetlenül le kell leplezni, mert az öreg emberek, az agg hövndek is szeretnék azt látni, kiknek sorából évről-évre sok kihull. A város nem nagy áldozatot tesz, midőn ennek érdekében a pótdíj megfizetéséhez, a mi elvlegre is nem oly óriási összeg, hozzájárul.

Sala c polgármester megjegyzi, hogy arról szó nincs, hogy is marad a városnak a szobor után 4000 frt felesleg. De ha ezt felhasználják, akkor mi sem marad a szobor díszes bekerítésére, a tér parkírozására s az esetleges javításokra. Ez összeget a bizottság csak a legkényseritőbb körülmény esetén bocáthatja ki kezéből.

Zala György adta elő ezután nézetét. Szerinte neki sokkal előnyösebb a helyzete, ha a szobrot még az idén leleplezhetik, mert a talapat-készítőtől olyan szerződést kötött, hogy az banktól vette fel a szükséges pénzt a ennek kamatait Zala fizeti. A kamat ez esetben elesnek Hanem van sok megfontolandó jog. Turbain a műrt egész vagyonával felelős ugyan, de törtenhetik öntés közben esetleg szerencsétlenség s ez a körülmény kétségteletlenül drágítja a siettetést. A forszírozás nagy mérvben kockázra teszi a szobor művészi becsét, már csak é szempontból is kívánatos az elhalasztás. Hangsúlyozza mindazonáltal, hogy ha a város közönsége okvetlen ragaszkodik ohajához s a szerződéshez, a szobrot az idén leleplezhetik. Azon körülmény, hogy ő Huszár Adolf „Hungaria” helyett más, de megfelelő fialakot tervezett és készítette meggyőzheti Arad közönségét arról, hogy ő szívből lálelkel rajta van a legteljesebbikereven s a szoborba művészi ambícióját fekteti. Szerinte az emlék felállításra körül a kegyelet a fő s nem az, hogy a leleplezés okvetlen jubiliári napra essék. A mi Schemnitz aggodalmát illeti, hiszi, hogy a szobor-bizottság minden tagja megéri a leleplezés napját. Ilyen századokra szóló emléket egy évi kltönység miatt bajos a művészi érték kockázra tételével siettetni az elkészítésben. Huszár A. 1879—1884-ig dolgozott a „Hungaria” fialakon, neki e helyett is másikat kell készíteni, dacára annak, hogy az óriási munkába csak 1885-ben kezdett. Azt elmondhatja, hogy a szobormű sikerülté fog s nem válik szégyenére se az ő művészetének, sem Aradnak. Kéri, hogy ha a leleplezést okvetlenül az idén meg akarják

tartani, a 2500 frt pótdíjat fizesse le egészen maga a város. Jobb szerénny azonban, ha a kiejeltek okok miatt a leleplezést egy évvel elhalasztatják.

A bizottság e körülményt rendkívül fontosnak tartja, a melyet komolyan meg kell beszélni. A fő mindenestre a művészi becsérték. Ha a siettetés által hiba fordul elő v öntésnél, a gyáros alighanem azt mondja, hogy a hiba jelentéketlen, melyet ilyen magas szobornál nem lehet észrevenni. De az emberiség halad a korral észrevesszik később a tökéletlenséget. Zala megjegyzi, hogy ha már okvetlen jubiliári napra tervezték a leleplezést, miért nem választották a 25-ik, vagy az 50-ik évfordulót inkább, mint a 40-iket, a mely még sem olyan kiejelőző.

Sala c polgármester is azt hiszi, hogy a siettetés megboszulandja magát. Ha a város megadja a 2500 frtot s a leleplezés az időre határozta, jöhét mégis közbe olyan akadály, a mely a leleplezést lehetetlenné teszi. Meg lesz a nagy előkészület, meg a pó-t és egyéb sok kiadás, az ünnepélyre mindent tekintélyes költséggel megtesznek, fellámászik vele az országot, s esetleg — mégiaszak el kell halasztani a leleplezést. Egy év nem nagy idő. Ha elszólítaná is időközben a bizottság tagjai a földről a végezt, abban a meggyőződésben szállnak a sírba, hogy fáradozásukat siker koronázza s az emlék álmai fog. Indítvány a következő: Tekintettel arra, hogy Zala a fialakot ingyen, minden díj nélkül készíti, tekintve, hogy az egész művet betetőző e nagy munka elkészítése sok időt vesz igénybe, tekintve, hogy azt szerződésen kívül a szobor kívánt alakjaihoz megfelelően a már kész levő alak helyett újonnan készíti, a mire nem volt kötelezhető: Zalanak ezért a bizottság közzöszönetet szavaz s vele a szerződést 1890. október 6-ig meghosszabbítja. A ki látta Huszár és Zala fialakját, meggyőződhetett róla, hogy a kettő között mily óriási a különbség. Huszár nem szép, tökéletlen s a többi részlettel teljesen ellit, míg Zalás éppen a keretbe ilik s az impozánsabb teszi. Ezért méltán megérdemli a hálás elismerést. Csapán művészi ambíciója sarkalta őt erre. Hozza a bizottság javaslatba a közgyűlésen is, hogy az ünnepély elhalasztásába ilyen okok közt belegyeznek. A második feladat most tanácskozni a felett, mely összeget hoznak javaslatba kifizetni Zalanak, mert ő bár nem is tartotta be egészen a szerződést de a munkálat csaknem kész. A szobor agyag öntése van fejezve s most csak a gypsbe öntés folyik egyes részleteknél. A 9 érem s a 2 cimzer három-négy hó alatt készen lesz. Zalanak a fialakra okvetlenül előleget kell adni. Indítványozza, hogy erre 14,000 frtot hozzon javaslatba a bizottság. Végül ama meggyőződésének ad kifejezést, hogy a mű tökéletes, műbösen értéki elkészítésénél egyéb akadály nem fog utban állani.

A bizottság abban a nézetben van, hogy mindenestre nagy felelősség uehezni re a leleplezési idő betartása s a szobor kifogástalan tökéletessége közötti választás miatt. De Zala okvetlenül tudja, melyik a helyesebb nt. Ö az elhalasztás mellett nyilatkozik: Többen kérdést intéznek Zala-hoz a miatt, hogy csak most jelenti be, hogy a munka nem lehet kész. Miért nem tudatta ezt s az okot előbb a bizottsággal?

Zala György kijelenti, hogy m korvele a szerződést megkötötték, a leleplezési ünnepélyt mindjárt korainak mondogta, mert Huszár Adolf közbejött elhalálása folytán a rendelkezésére álló időből fél év elveszett. Arra sem volt elkészítve, hogy a „Hungaria” helyett új fialakot kell csinálni. Ez ismét fél évvel késleltette a munkálatot. Ha ez a körülmény be nem áll s mindez a szerződés kötetekor előre látta volna, a leleplezést okvetlen meg lehetett volna tartani az idén. Már az első csoport befejezésénél észrevette, hogy Huszár alakja nehezes, arányában elhibázott, a mely agyon nyomná az egész kompozíciót. Ha az csoportjaival akarták volna csak körülvenni e nem sikerült alkotást, akkor meg tudott volna felelni a szerződéses időnek, de lelkiismerete, művészi ambíciója nem engedte, hogy Aradnak usupán anyagi érdekből, elhibázott monumentumot adjon. Elmondta véleményét a döntést a bizottság bölcs belátására bizza.

Némethy Károly szintén az elhalasztás mellett nyilatkozik. Mert azok a tesztleték, melyeket a bizottság tagjai képviselnek, nem azt akarják, hogy a szobor az idén okvetlen leleplezhető legyen, hanem csak azt, hogy elkészüljön, meglegyen. Meg van győződve, hogy a bizottság elnöke, a polgármester, egész lelkesedéssel dolgozott az ügyben, nem ő sem a bizottság hibája, hogy most a leleplezés végbe nem mehet.

Erre ki mondogta a bizottság, hogy a leleplezési ünnepély elhalasztatja 1890. október 6-ra.

Sala c polgármester előadja végül, hogy ez elhalasztás által Zala a leleplezésre, vagyis az évi október hó 6-ára megígért 19,000 frtos részletet nélkülözni kénytelen s az alapozási munkálat készítésének kamatozat fizetni kénytelen. Ezt nem tartván méltányosnak, indítványozza, hogy a 19,000 frt után 1889. október 6-tól 1890. október 6-ig eső azon kamat, melyet a város érte a takarékpénztárban kap, az utolsó részlettel Zalanak adassék ki.

Ebbe a bizottság belenyugodott, Zala pedig köszönettel vette. Több tárgy nem levén, az ülés véget ért.

Szilágyi Dező, az új igazságügyi miniszter, tegnap reggel Aradon át Temesvárra utazott a fővárosból.

Városi közgyűlés. Aradvárosi Köztörvényhatósági bizottsága május havi rendes ülését ma, szerdán délután 4 órakor,

tartja meg, melyre a sorrendbe felvett ügyek érdekességénél fogva ismét telten felhívjuk a bizottság tagjainak figyelmét.

Zala György művész, ki a 13 aradi vértanú szobrárt készíti, szombat óta vértanú szobor bizottság ülésén is. Zala még néhány napot (8) városunkban, mely idő alatt a szobor alapozási munkálatait tekintti meg és az arra vonatkozólag utasítást. Tudvalevőleg május 1-re kellett volna az alpnak elkészülni, de még sok hiányzik abból. E munkálat ellenőrzésére e vértanúszobor bizottság külön bizottságot fog kiküldeni.

A Maros folyó tegnap reggel 6 órakor Arad alatt a 0 pont felett 0.92 méterten állott. Déli 12 óraig a víz lepadt 0.89 méterre.

Petrovits Ferencz kir. tankerületi főigazgató a gymnásiumi és realiskolai tanulók megvizsgálására tegnap Aradra érkezett.

Fényes esküvő ment végbe hétfőn délben a budapesti egyetemi templomban. Trautenberg Frigyes báró kamarája vezette oltárhoz Almássy Emma grófnő, id. Almássy Kálmán gróf és neje szil. Wencheim Mária grófnő leányát. Az eskütétel Andrássy Kálmán egri főgyezhalmgyeci áldozár, az Almássy család volt nevelője végezte, ki lendültes beszédet intézett a fiatal parhöz. Tanúk voltak: Wencheim Frigyes gróf, Cziráky Béla gróf főispán, Ifj. Eszterházy László gróf és Almássy Dénes gróf A templom délszéki növényekkel és szőnyegekkel volt díszítve. nászúp soraiban megjelentek: Szapáry Gyula gróf s Bedekovich Kálmán miniszterek, Pejacsevich Miklós gróf hadtestparancsnok, Andrássy Aladár gróf Csokonics Andrássy gróf, Tiszta Kálmán szil. Dégenfeld Ilona grófnő, Andrássy Gyula grófnő szil. Kendöfy Katinka grófnő stb.

Csongrád megye főispánja. Kállay Zoltán szárazsági miniszteri biztos mellett Zsilinszky Mihályt is emlegetik, mint a csongrád megyei főispán utódját. Zsilinszky Mihály jelölése a csongrád megyei főispáni székbe, nagy ellenszenvvel találkozott Csongrád megyében, hol az uralkodó áramlat adatait, megyebeli, embert óhajt főispánnak. Ujabb jelölteként Vörös László min. osztálytanácsost és Kiss László min. szentesi ügyvédet emlegetik.

Hatalmas zápor zuhogott le tegnap délután 3 óra tájban Aradon, olyan vehemenszavál, a minőre régen emlékezünk. Az utazók lehetetlen volt a közlekedés. A kit a zápor fedetlen helyen talált, ugy elmosta, mint egy kiöntött úrgét. Az esernyő mit sem használt a zápor ellen. Egész folyócskák patakoltak az utazók, ugy, hogy egyik oldalról a másikra később is csak bokáig érő vízeken lehetett keresztelőt jutni. A zápor, melyhez gyakori hatalmas dörgés és villámzás volt a kíséret, egy jó fél óraig tartott.

Maláozás. Sulyos csapás érte a megyeszerzette, köztisztviseltek örvendő Biró családát. Esztelneki Biró Kálmán kir. tanácsos, volt országgyűlési képviselő neje, szil. illényi Kornia-Barb Amália urnő élte 59-ik évében Budapesten e hó 6-án reggel elhunyt. A gyászír mélyen érinti Arad- és Csanád megyék több előkelő családját, de lesújtja a közönséget, mely az elhunyt derék dot szerető és tisztelte. A halálüzenet a következő gyászjelentést vettük:

Esztelneki Biró Kálmán kir. tanácsos mint férj, Biró Lajos, Biró Kornélia férj, szarvaskői Gosztonyi Kálmán, Biró Albert mint gyermekek, — Biró Lajosné szil. báji Patay Ilona s elhunytak menyje, — szarvaskői Gosztonyi Kálmán mint vő. Gosztonyi Andorka mint unoka, illényi Kornia-Barb Paulina férj, Wasmer Adolfné báróné, Kornia-Barb Irma Hauszner Károly m. kir. honvéd-szerepe neje mint nővérek, — öz. marochai és felső-repzezi Hendrey Ferenczéné szil. Biró Eya, öz. Biró Imréné szil. Glitz Johanna, baloghi Burdász Lajosné szil. Biró Janka mint sógorok ugy saját mint az összes rokonság nevében fájdalomtól sujtott szívvel jelemtik, hogy a forrón szeretett felejtihetlen hivatására, édesanya, anyanyanya, nővér és sógorok Esztelneki Biró Kálmán n. é. szil. illényi Kornia-Barb Amália urnő, folyó hó 6-án reggel 6 órakor, életének 59-ik, boldog házasságának 35 ik évében, hosszas szenvedés és a haldokló szentsegénekek átjatos felvétele után az Urban osendesen jobblétre szenderült. A boldogultnak fialt tetemei folyó hó 7-én délután 4 órakor fogtak: IV ker. -mezőnkörút 27. szám alatt a rom. kath. hitvallás szortartásai szerint beszenteltetés és Heves megyébe, gyergyóházi birtokára szállítatván, itt utólagos beszentelés után folyó hó 8-án délután 3 órakor örök nyugalomra helyeztén. Az engesztelő szent miséldozat ösüörtökön, folyó hó 9-én délelőtt 11 órakor fog a zgyógyóse balási rom. kath. anyaszentegyházban az Urnak bemutatni. Budapesten, 1889. május 6-án. Aldás és béke poraira!

Emlékek a leleplezés ünnepélyről. A 13 aradi vértanú szobrának jövő évi leleplezési ünnepélyén érdekes emlékeket fogunk kibocsátani. Mint értesülünk, Zala Gy. osinos emlékeztetőket vetet, a melyet Schemnitz Frigyes magyar művész készít. Ezekenél Zala sokszorosítja a szobor alakját a mellécsoporthozatokkal együtt apró gyps-figurákban, melyeknek kiegészítését a Zala készített kisebb-nagyobb fényképre ilyeltetik is. Igen érdekes-

Aláírási felhívás.

1889. évi 4°-os adómentes földtehermentesítési adósság

az 5°-os magyar földtehermentesítési kötelezvények, beleértve a temesi és erdélyi földtehermentesítési adósságot, convertálása céljából

Az o.é. 199.509,000 frt névértékű összes kibocsátásból még hátralevő egész összeg névértékű **15.000,000** forint osztrák értékben aláírás alá kerül.

Az 1888. évi XXXII. t. cz. alapján ezen o. é. 199.509,000 forint névértékű 4 százalékos földtehermentesítési kötvényeknek kibocsátása kizárólag az 5 százalékos földtehermentesítési kötelezvények beviteléből történik és a mennyiben a kötvények értékesítéséből felesleg maradna ez az 1889. évtől kezdve még megápitandó földtehermentesítési kárpótlások fedezésére s illetőleg egyéb állami adósságok törlesztésére fordítandó.

Az új földtehermentesítési kötvények az 1888. évi XXXII. t. cz. 8. §-a alapján a magyar királyi földtehermentesítési alap-igazgatóság által 199.509,000 forint névértékű összegben 100, 500, 1000, 5000, és 10000 forintról szóló kötvényekben bocsátatnak ki, esedékességükig a 4 százalékos osztrák értékben, május 1-én és november 1-én lejárt félévi részletekben kamatoznak és 70 év alatt félévenként történő sorsolások útján törlesztetnek. Felmondás és nagyobb mérvű kisorsolás a legközelebbi 10 éven belül ki van zárva.

A kötvénybirtokos a kamatokat és a kisorsolt kötvények értékét a lejárt kamatszelveknek, illetőleg a kisorsolt kötvényeknek beszolgáltatása ellenében tetszése szerint felveheti, a magyar királyi központi állampénztárnál Budapesten, valamint az eddigi beváltó helyeken továbbá

BUDAPESTEN . . . a Magyar Általános Hitelbanknál
 BÉCSBEN . . . a cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és iparhitelintézetnél
 „ . . . a cs. kir. szab. általános osztrák földhitelintézetnél és
 „ . . . S. M. von Rothschild bankháznál és
 BERLINBEN . . . a Disconto-Gesellschaft igazgatóságánál és
 „ . . . S. Bleichröder bankháznál
 M. m. FRANKFURTBAN M. A. von Rothschild & Söhne bankháznál.

Az új 4 százalékos földtehermentesítési kötvények, valamint az azokon levő kamatszelvek minden fennálló bélyeg, illeték és adó alól fel vannak mentve, s azok a teljes bélyeg-, illeték- és adómentesség a jövőre is biztosítottak.

A földtehermentesítési kötvények kamatozási és törlesztési szükségletének alapszerződés biztosítására törvény szerint az egyenes adók után szedendő földtehermentesítési pótlék rendeltek; amennyiben az a szükséglet fedezésére elegendő nem volna, a hiány az állam általános jövedelméből pótlendő.

A magyar kir. pénzügyministerium 1889. április 30-án kelt hirdelménye értelmében a még forgalomban lévő eddig ki nem sorsolt összes magyarországi (és temesi) 5 százalékos földtehermentesítési kötelezvényeket 1889. november 1-én leendő visszafizetésre, továbbá a még forgalomban lévő, eddig ki nem sorsolt összes erdélyi 5 százalékos földtehermentesítési kötelezvényeket 1890. január 1-én leendő visszafizetésre felmondotta.

A 4 százalékos földtehermentesítési kötvények hátralevő 45.000,0000 frt összegének aláírásánál a kicserélésre vonatkozó ajánlat az 5 százalékos földtehermentesítési adósság összes forgalomban lévő 1888. évi november 1-je után kisorsolt vagy felmondott kötelezvényekre kiterjed.

Az aláírás

a 4 százalékos földtehermentesítési adósság fentemlített összegére

BERLINBEN a „Direction der Disconto-Gesellschaft“ című intézetnél
 — S. Bleichröder bankháznál
 M. m. FRANKFURTBAN M. A. von Rothschild und Söhne bankháznál
 — a „Bank für Handel und Industrie“ című intézet főkönyvénél
 KÖLNEN Sal. Oppenheim jun. & Comp. bankháznál
 továbbá
 Budapesten a Magyar Általános Hitelbanknál
 Bécsben S. M. von Rothschild bankháznál
 — a cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és iparintézetnél
 — a cs. kir. szab. általános osztrák földhitelintézetnél
 Brünben, Lembergben, Prágában, Triestben és Troppauban a cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és iparhitelintézet főkönyvénél

csak a készpénzfizetés ellenében az ezen helyek által közzétett feltételek mellett

az alább felsorolt feltételek mellett történik.

Az aláírás a szokásos üzleti órákban történik

Jelen felhívás közzétételétől 1889. évi május hó 13-ig bezárólag

4 százalékos kötvényekre, melyekért a felmondott 5 százalékos földtehermentesítési kötelezvények adatnak cserébe, és

1889. évi május hó 13-án

készpénzfizetés ellenében.

I.

A kicserélés melletti aláírások feltétlenül tekintetbe vétetnek. Az aláírással egyidejűleg vagy pedig — a mennyiben a kicserélési hely által elfogadhatónak talált biztosíték tétetik le — az aláírástól számított 21 nap alatt a kicserélendő 5 százalékos földtehermentesítési kötelezvények a folyó kamatokról szóló kamatokkal együtt szolgáltatandók be és azok ellenében a 4 százalékos kötvények 1889. május 1-től folyó kamatokról szóló szelvényekkel szolgáltatnak ki.

A kicserélésnél a 4 százalékos földtehermentesítési kötvények, ellátva félévi szelvényekkel, melyek elsője 1889. november 1-én esedékes névértékű o. é. 100 frtért 89 és fél százalék árfolyamon o. é. 89-50 frttal hozatnak számításba és ezek ellenében az 5 százalékos földtehermentesítési kötelezvények következőleg fogadtnak el fizetesként:

a) magyarországi és temesi földtehermentesítési kötelezvények (minden kategóriája) névértékű 100 pengőforintért o. é. 105.25 frttal
 b) erdélyi földtehermentesítési kötelezvények névértékű 100 pengőforintért o. é. 105.25 frt

hozzáadva az 1889. január 1-től május 1-ig folyó 5°-os kamatszelvek fejében 7% jövedelmi levonással = 4.65% „ 1.63 „ 106.88 frttal

Ezen számítás szerint az aláíró megkapja a 4 százalékos földtehermentesítési kötvényeknek 100-al osztható névértékét, a mennyiben az a beszolgáltatott 5 százalékos kötelezvények beszámítási értékében fedezetét találja, míg az utóbiának ily módon ki nem egyenlíthető részét a kicserélési helyek készpénzben fogják megtéríteni.

A kicserélésnél továbbá a következő határozmányok irányadók:

a) a kicserélendő 5 százalékos földtehermentesítési kötelezvények benyújtása az azokhoz tartozó folyó szelvényekkel együtt bejelentési ívek kíséretében történik, a melyekhez minták a kicserélési helyeken költségmentesen kaphatók;

b) a bejelentési ívekben a kicserélendő földtehermentesítési kötelezvények kategóriák szerint elkülönítve, sorszám szerinti rendben veendő fel;

c) a kicserélés végett benyújtott 5 százalékos földtehermentesítési kötelezvényekről tanúsítványok és ezeknek visszaszolgáltatása ellenében 10 nap lefolyása után az esetleg járó készpénz kiegyenlítésével együtt a 4 százalékos végleges kötvények kiadának;

d) a végleges kötvények kiszolgáltatása ugyanazon kicserélési helyen történik, a melynél a kicserélésre rendelt kötelezvények letétetettek;

e) az 1889. június 30-ig át nem vett 4 százalékos földtehermentesítési kötvények ez időn túl az átvételre jogosultnak számlájára és veszélyére az illető kicserélési helynél maradnak letétben.

Az A) betűs, valamint a katonai házassági biztosítékok gyanánt kötövényezett földtehermentesítési kötelezvények csak a convertálásra vagy a szabadá irásra vonatkozó illetékes hatósági engedéllyel ellátva hozhatók kicserélésre.

II.

A készpénzfizetés mellett történő aláírásokra nézve az aláírási ár 89 és félszázalék hozzáadva a folyó évi május 1-től az átvétel napjáig járó folyó kamatokat.

Az aláírás alkalmával az aláírt névérték 5 százaléka biztosítékképp leteendő. Ezen biztosíték vagy készpénzben, vagy olyan a napi árfolyam szerint számítandó értékpapirokban teendő le, melyeket az illető aláírási hely elfogadhatónak talál.

Minden egyes aláírási helynek fenn van tartva a jog az egyes készpénzfizetés melletti aláírásokra történő átengedést belátása szerint meghatározni.

Az átengedés az aláírás befejezte után az aláírók értesítésével lehető rövid idő alatt megtörténik. Ha az átengedés az aláírásnál kevesebbet tenne, a biztosíték felesleges része haladéktalanul visszaadatik.

Az aláíró az aláírására átengedett kötvényeket 1889. május 1-től folyó kamatokról szóló szelvényeikkel együtt f. é. május 20-tól kezdve legkésőbb f. é. június 30-ig átvenni tartozik. Az átvétel megtörténte után az átengedett összegre letett biztosíték elszámoltatik, illetőleg visszaadatik.

Bizonyos meghatározott névértékre szóló százalékos földtehermentesítési kötvényekre történő bejelentések csak annyiban vehetők tekintetbe, a mennyiben ez az aláírási hely vélekedése szerint a többi aláírók érdekeivel megegyeztetethető.

BUDAPEST, 1889. május havában.

Magyar Általános Hitelbank.

Régi és modern mesterek
eredeti olajfestményeinek
 nagy kiállítása és egyuttal eladása
ARADON, a Nádor-szállodában.

Minden műkedvelőnek most alkalma kinálkozik valóban szép olajfestményeket híres festőktől mint Simonyi, Cserépy, Tahy, Bernárd, Friedländer, Mannheimer, Toma, Wagner, Inkey, Spányik stb.

bámulatos olcsó áron

mngszerezhetni.
 A kiállításhoz, mely a Nádor-szálloda első emeleti 5. és 6. számú termeiben a délelőtti órákban 9-12-ig és délután 2-7-ig szabad be-
 menet mellett megtekinthető, a műkedvelő közönség tisztelettel meghívatik.

ARAD, 1889. május havában.

Nyomatja és kiadja az Ungerleider-féle könyvnyomda Aradon

Csanádmege dombegyházi birtokom bérbe adása folytán

ló- és marha-állományom,
 s különféle
 gazdasági felszereléseim
 nagyobb részét
f. év és hó 25-26-án
 teszem eladóvá. 45-1 3

Lóállományom legnagyobb részt
furioso-faj,
 gulyabeli marháim pedig **mezőhegyesi**
 származásúak.
 Dombegyháza, 1889. május 5.
 U. p. Kevermes.

Glacx Antal.
 Aradon, belváros Petőfi-utca 8. sz. a.
Aggvölgyi-féle
 sarokház és beltelek
 szabad kézből eladó.
 Értekezhetni a házában.

Magy. kir. államvasutak. 9889/89. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1889-ik évben összes vonalai részére szükséges sárga és vörösréz cizkkek szállítását biztosítani hajtván az iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb 1889. május hó 10-én betérjesztendő, a bánatpénz pedig 1889. május hó 9-ig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletesebb feltételek a szükséges kimutatással együtt, mely egy szerszámú ajánlati mintának használandó, ugyancsak az általános és különleges szállítási feltételek a m. k. államvasutak anyag és leltár-beszerezés szakosztályánál (Budapest Andrássy-ut 73. sz.) megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes lefizetése mellett a budapesti nyomtatványtárná postá útján is megszerezhetők, megjegyezvén, hogy a különleges szállítási feltételekért 15 kr, az talányi feltételek pedig 25 kr. fizetendő.

Budapest 889. ápril hóban.

Az igazgatóság.